

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

รูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ในจังหวัดขอนแก่น

Trend of Leadership of the Chiefs of Police Provincial
Stations In KhonKaen Province

พันตำรวจเอก สายฟ้า จิรวรรณสกุล^{*}
Pol.Col.Saifa Jirawattanasakul

---

^{*} นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
e-mail : saifa1716@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 20 ราย ได้แก่ ผู้กำกับกรหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่นที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสถานีตำรวจดีเด่นประจำปี 2557 ตามโครงการโรงพักเพื่อประชาชนของตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ลำดับที่ 1 – 20 จากจำนวน 26 สถานีตำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญนำข้อมูลที่ได้มาทำการจัดหมวดหมู่เพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยวิธีการพรรณนาผลการศึกษาพบดังต่อไปนี้

รูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กรพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การให้บริการประชาชนต้องมีการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจกับสมาชิกในองค์กรต้องรับทราบและเข้าใจตรงกันในเรื่องวิสัยทัศน์ขององค์กรต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอดทน อดกลั้น เสียสละ ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละแสดงบทบาทอยู่ภายในกรอบและระเบียบต้องมีการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนต้องให้เกียรติและเคารพสิทธิของบุคคลอื่นมีทัศนคติที่ดีมีแนวคิดที่จะรักษาสัมพันธ์ภาพต้องมีความรู้จากข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ในการพัฒนา โดยการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่สำคัญและทันสมัยต้องยึดหลักข่าวสารที่สำคัญและมีประโยชน์จำเป็นต้องเผยแพร่ต้องมีทักษะมีความจริงใจและเข้าใจในข่าวนั้นต้องมีจิตสำนึกและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อหน่วยมุ่งมั่นและจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาต้องมีการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม

คำสำคัญ: รูปแบบภาวะผู้นำ, หัวหน้าสถานีตำรวจ

Abstract

The research's objective is to study the trend of leadership of the chiefs of police provincial stations in KhonKaen Province and to elaborate the findings into the guideline for the sustainable development of the leadership of the police provincial stations' chiefs. Qualified as qualitative type, the researcher conducted an in-depth interview among 20 key informants comprising the chiefs of police provincial stations in KhonKaen Province. The data gained from the in-depth interviews are classified for analyzing and synthesizing using the expressive strategies. The result is as follows:

Considering the leadership of the chiefs of the police stations, it is crucial that they must have the vision to modify the unit as well as developing it to always be modern with the ultimate goal in providing service to the public. Cooperation and understanding among the unit's members must be established. They are also required to acknowledge and share the same understanding in terms of the organization's vision. Furthermore, they need to behave themselves as role model in which they can do so by showing the sense of tolerance, sacrifice, and discipline. These chiefs should also seek cooperation from every sector concerned as well as respecting other individuals' honour and rights. Moreover, they need to be equipped with good attitude and capable of ideas to maintain their good ties with others. It is very crucial that, in terms of development, the chiefs need to gain their self-knowledge by researching from important and updated news and information. When they come across vital and beneficial news, they need to convey them to others on the basis of true understanding and honesty in those news. Apart from that, they need to be aware of their consciousness and responsibility towards their units. With their determination and

commitment in solving problems, these chiefs are required to study the information, analyze the situation, and solve the complication on the basis of fairness and justice.

Keywords: Trend of leadership, chiefs of the police stations

บทนำ

ภาวะความเป็นผู้นำหรือผู้บริหาร นับว่ามีบทบาทมากในการที่จะนำพากลุ่มผู้ร่วมงานให้แสดงความคิดเห็นและลงมือกระทำการต่องานในหน้าที่ หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น ภาวะความเป็นผู้นำจึงเป็นข้อกำหนดการกระทำอันจะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรจะขึ้นอยู่กับความสามารถหรือความมีศิลปะในการใช้คนของผู้บริหารหรือผู้นำ ผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อหน่วยงาน อีกทั้งในฐานะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ปฏิบัติรวมทั้งผู้ร่วมงานด้วย (สุภชัย เหาะน้อย, 2550)

หัวหน้าสถานีตำรวจจะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมจะต้องอาศัยคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญและคุณสมบัติพิเศษเฉพาะส่วนบุคคลในการทำงาน การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการนำหน่วยที่สัมฤทธิ์ผล และเป็นแนวทางในการเลือกและตัดสินใจได้ถูกต้อง โดยสามารถใช้เทคนิคการนำให้เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และสถานการณ์ตามความถนัดและปัจจัยทางการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด การที่จะเลือกวิธีการปกครองบังคับบัญชาแบบเด็ดขาด แบบมีส่วนร่วม แบบตามสบาย ให้เหมาะสมกับผู้ใต้บังคับบัญชาตราบนั้น อยู่ที่การใช้ศาสตร์อย่างมีศิลป์ ความยึดมั่นในหลักการ แต่นุ่มนวลในวิธีการ โดยพิจารณาถึงบุคคล งาน เวลา สถานที่ สถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ประกอบด้วย และบทบาทการเป็นผู้นำมีส่วนสำคัญในการบริหารงาน เพราะการจะให้บุคลากรร่วมมือกันทำงานได้ดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับการแสดงบทบาทเป็นผู้นำของผู้บริหาร ความเป็นผู้นำนี้เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เวลา อุปนิสัยใจคอของบุคลากร และวิธีการทำงานของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งแบบผู้นำของคนๆ หนึ่งอาจใช้กับกลุ่มหนึ่งได้ แต่ไม่สามารถ

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

ใช้กับกลุ่มคนทุก ๆ กลุ่มได้ (กิตติมา ปรีดีติติก, 2529, ธงชัย สันติวงษ์, 2530, ประชาพรหมนอก, 2530)

ฉะนั้นการบริหารงานของหัวหน้าสถานีตำรวจจะประสบความสำเร็จ และสามารถตอบสนองความต้องการในการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับภาวะความเป็นผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจนั้น ๆ สถานีตำรวจภูธรที่ดีที่หนึ่ง ถึงแม้จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสถานีตำรวจที่อยู่ทั่วประเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ตาม หากหัวหน้าสถานีตำรวจมีภาวะความเป็นผู้นำแล้วโอกาสที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะสามารถสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้เกิดขึ้นในสายตาประชาชนในทางที่ดีขึ้นได้ไม่มากก็น้อย หากแต่หัวหน้าสถานีตำรวจไม่มีภาวะความเป็นผู้นำ ก็จะเป็นการยากที่จะทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ต้องการสร้างภาพลักษณ์เพื่อทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ยิ่งในปัจจุบันอยู่ระหว่างการปฏิรูปประเทศไทย ดังเห็นได้จากประชาชนมีกระแสตอบรับที่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จากกระแสข่าวตามสื่อต่างๆ สังคมขนานรับกับการปฏิรูปตำรวจมีการหยิบประเด็นนี้ขึ้นมากล่าวขาน ปรากฏการณ์เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของเหล่าบรรดาตำรวจอย่างแท้จริง โดยที่การเปลี่ยนแปลงนั้นควรเป็นไป ในทิศทางที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนที่แท้จริง สามารถบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (ปณิตดา ชำนาญสุข, 2557)

ปัจจุบันตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติเปรียบเสมือนที่ตั้งของศูนย์กลางการบริหารงานตำรวจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานระดับกองบัญชาการและมีพื้นที่รับผิดชอบจำนวนมากเปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีประชากรและประชากรแฝงตลอดจนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกขณะ อีกทั้งอาจมีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่หลากหลายรูปแบบตามสถานการณ์ปัจจุบัน ฉะนั้นผู้นำหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น จึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะสนองนโยบายของผู้บังคับบัญชาได้ ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น จำนวน 10,885 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมทั้งหมด 26 อำเภอ 199 ตำบล 2,139 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้นที่ต้องให้บริการจำนวน ประมาณ 1,820,110 คน ไม่รวมประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยอยู่เป็นการ

ชั่วคราว เช่น นักศึกษา แรงงาน และนักท่องเที่ยว มีสถานีดำรวจภูธรในสังกัดทั้งหมด 26 สถานี ซึ่งในแต่ละสถานีดำรวจ มีผู้กำกับการเป็นหัวหน้าสถานี ได้แก่ 1) สถานีดำรวจภูธรเมืองขอนแก่น 2) สถานีดำรวจภูธรชุมแพ 3) สถานีดำรวจภูธรพล 4) สถานีดำรวจภูธรน้ำพอง 5) สถานีดำรวจภูธรกระนวน 6) สถานีดำรวจภูธรภูเวียง 7) สถานีดำรวจภูธรบ้านไผ่ 8) สถานีดำรวจภูธรมัญจาคีรี 9) สถานีดำรวจภูธรหนองเรือ 10) สถานีดำรวจภูธรหนองสองห้อง 11) สถานีดำรวจภูธรชนบท 12) สถานีดำรวจภูธรสีชมพู 13) สถานีดำรวจภูธรเวียงน้อย 14) สถานีดำรวจภูธรอุบลรัตน์ 15) สถานีดำรวจภูธรบ้านฝาง 16) สถานีดำรวจภูธรพระยืน 17) สถานีดำรวจภูธรเวียงใหญ่ 18) สถานีดำรวจภูธรเปือยน้อย 19) สถานีดำรวจภูธรเขาสวนกวาง 20) สถานีดำรวจภูธรภูผาม่าน 21) สถานีดำรวจภูธรซำสูง 22) สถานีดำรวจภูธรหนองนาคำ 23) สถานีดำรวจภูธรเวียงเก่า 24) สถานีดำรวจภูธรบ้านแฮด 25) สถานีดำรวจภูธรโนนศิลา และ 26) สถานีดำรวจภูธรโคกโพธิ์ชัย (บรรยายสรุปตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น, 2558)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรวจในจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำข้อค้นพบในการศึกษานี้ไปกำหนดยุทธศาสตร์และโครงการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรวจในจังหวัดขอนแก่น ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรวจในจังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรวจในจังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาจะมุ่งศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรวจในจังหวัดขอนแก่น ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ด้านการสร้างวิสัยทัศน์, ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ, ด้านประมุข, ด้านผู้ประสาน, ด้านผู้รับข่าว, ด้านผู้กระจายข่าว, ด้านผู้แก้ไขปัญหาและด้านผู้เจรจาต่อรอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็น

วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2558)

แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนโดยผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้กำกับการหัวหน้าสถานีดำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรม

ก่อนที่จะทำการศึกษาคำว่าผู้นำและภาวะผู้นำคืออะไร ควรจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าผู้นำก่อนว่า หมายถึงใคร และคำว่าผู้นำและภาวะผู้นำ แม้จะเป็นที่รู้จักและนิยมใช้กันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้วก็ตาม แต่ในการกำหนดนิยามก็ยังยากที่จะแสวงหาความหมายร่วมกัน ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า “ผู้นำ” ไว้ ดังนี้

ผู้นำ คือ บุคคลหรือผู้บริหารงานของกลุ่มโดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตัวเขา สามารถช่วยคลี่คลายความตึงเครียดต่างๆ ลงได้ สามารถนำกลุ่มให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ ตลอดจนการกำหนดนโยบาย การวางแผน การวินิจฉัยสั่งการในกิจการสำคัญๆ การประสานงานและติดตามกับบุคคลภายนอกหน่วยงาน โดยจะเน้นความสำคัญของภาระหน้าที่ของผู้นำเกี่ยวกับการวินิจฉัยสั่งการเป็นส่วนใหญ่ การดำเนินงานของผู้นำดำเนินไปได้โดยอาศัยอำนาจหน้าที่และอำนาจบารมี (อุทัย หิรัญโต, 2524, ประเสริฐ เกสรมาลา, 2524)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ผู้นำคือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งขึ้นมาจากกลุ่มให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าในตำแหน่งผู้นำ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและอิทธิพลสูงใจให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจตามความต้องการเช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้องค์กรสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ สำหรับผู้นำหัวหน้าสถานีดำรวจ ได้ให้แนวคิดในการคัดเลือกผู้บริหารหรือหัวหน้าสถานีดำรวจไว้ดังนี้ “ความรับผิดชอบในการคัดเลือกผู้บริหารหรือหัวหน้าสถานีดำรวจมีความสำคัญที่สุด เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานในระดับสถานีดำรวจนั้นอยู่ที่ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร หรือหัวหน้าสถานีดำรวจ” จึงเห็นได้ว่า ผู้นำนั้นมีความสำคัญอย่างสูงยิ่งในหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ประชา พรหมนอก, 2530)

เมื่อได้ทำการศึกษาและทำความเข้าใจคำว่าผู้นำคือใครแล้ว ได้มาพิจารณาคำว่าภาวะผู้นำนั้นคืออะไร ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่าภาวะผู้นำไว้มากมาย จะได้นำเสนอต่อไปนี้

ภาวะผู้นำ คือ การใช้อิทธิพลหรืออำนาจให้ผู้ตามเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ความสัมพันธ์ของบุคคลในอันที่จะทำให้บุคคลทำงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ ตามความปรารถนาของผู้ที่ได้ชื่อว่าผู้นำ ความสามารถในการจูงใจโน้มน้าวให้บุคคลอื่นประพฤติปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้นำวางวัตถุประสงค์ไว้ อำนาจหรืออิทธิพลเหนือบุคคลแสดงอำนาจต่อผู้บริหาร เช่น ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ บุคลิกภาพและอื่นๆ ที่มีอำนาจเหนือบุคคลนั้นๆ อำนาจดังกล่าวจะเกิดการยอมรับของสมาชิกเกิดการกระตุ้นภายในกลุ่มสามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย กระบวนการของการมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยการใช้อำนาจและการใช้ฐานอำนาจต่างกันส่งผลต่อปฏิกิริยาจากผู้ใต้บังคับบัญชาต่างกัน (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2550, วิจิตร วรุตบางกูร, 2525, สุนทร โคตรบรรเทา, 2554, เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2527)

กล่าวโดยสรุป “ภาวะผู้นำ” เป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้ อิทธิพลต่อผู้อื่นให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของ องค์กร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งภาวะผู้นำ คือความสามารถของบุคคลที่ใช้อิทธิพลจูงใจให้ผู้ร่วมงาน ร่วมมือร่วมใจกับตนในทุกสถานการณ์โดยใช้กระบวนการติดต่อสื่อสาร หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะหน่วยงานของสถานีดำรวจ ภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรตำรวจในการบริการสังคมเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรม นับแต่เริ่มประวัติศาสตร์การตำรวจยุคใหม่ นักบริหารงานตำรวจจำนวนไม่น้อย เช่น กล่าวว่าภาวะผู้นำตำรวจที่พึงประสงค์มีดังนี้ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความกระตือรือร้นต่อเรื่อง มีพลังพร้อมที่จะแสวงหาผูกใจบุคคลอื่นซึ่งเข้ามาติดต่อสัมพันธ์มีความสามารถปลุกฝังความเชื่อมั่น ก่อให้เกิดความภักดี และผดุงรักษาระดับความสนใจความกระตือรือร้นของผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างสม่ำเสมอในการพิจารณาแต่งตั้งบุคลากร

ตำรวจเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาในระดับต่างๆ ควรคำนึงถึงภาวะผู้นำเป็นประการสำคัญ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2530)

หากนำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นำหรือผู้บริหารบางประการมาประยุกต์ใช้เพื่อทำความเข้าใจ และอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบของภาวะผู้นำ ซึ่งบทบาทและหน้าที่เหล่านี้ถือว่าเป็นรูปแบบของภาวะผู้นำในอุดมคติของสังคม ตามความคาดหวังของนักวิชาการหลายๆ ท่านสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบภาวะผู้นำ จำแนกตามบทบาทและหน้าที่ สามารถกำหนดเป็นรูปแบบของภาวะผู้นำ ได้อย่างน้อย 9 รูปแบบ ดังนี้ คือ (Robbins, 1996)

1. ผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง ผู้นำจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่กลุ่มหรือองค์การ เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของกลุ่มหรือองค์การ ผู้นำควรรู้ว่าจะเปลี่ยนแปลงอะไร เปลี่ยนแปลงอย่างไร และควรที่จะเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ใดและทิศทางใด

2. ผู้นำแบบการสร้างวิสัยทัศน์ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ให้กับกลุ่มโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วม และต้องถ่ายทอดวิสัยทัศน์นี้ให้กับกลุ่ม

3. ผู้นำแบบการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้นำจะต้องสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดแก่ผู้ตาม โดยการสร้างความมั่นใจให้เกิดแก่ผู้ตาม ทำให้ผู้ตามเห็นคุณค่าของงานที่ทำ และเชื่อมั่นว่าสามารถ ที่จะทำงานให้สำเร็จได้ ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อความเข้าใจว่า สิ่งที่ทำนั้นมีคุณค่า และในที่สุดผู้ตามก็จะมีคามเพียรพยายามในการทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2546)

4. ผู้นำแบบประมุขศิลป์ สืบจากผู้นำเป็นผู้ที่ผู้ตามยอมรับและมอบหมายให้เป็นผู้นำกลุ่ม ดังนั้น ผู้นำต้องแสดงบทบาทเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของกลุ่มในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ

5. ผู้นำแบบประสานงาน ผู้นำต้องสร้างและจรรโลงเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ตาม และบุคคลอื่นๆ ความสัมพันธ์เหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นในฐานะที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและแหล่งสนับสนุน หัวใจของบทบาทผู้ประสาน คือ การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคล และเครือข่ายพันธมิตรใหม่เพิ่มขึ้น รักษาสัมพันธ์ภาพและสร้างความประทับใจกับเครือข่ายเดิม ซึ่งจะทำให้ผู้นำได้รับความนิยมและการสนับสนุน

6. ผู้นำแบบรับข่าวสาร ผู้นำต้องแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงปัญหา โอกาส และพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่อเหตุการณ์ทั้งภายในและภายนอกกลุ่ม เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

7. ผู้นำแบบกระจายข่าว ผู้นำต้องกระจายข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นให้ผู้ตามได้รับรู้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และบางครั้งสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตามได้

8. ผู้นำแบบแก้ไขปัญหา ในการนำกลุ่มนั้น บางครั้งอาจมีปัญหาฉุกเฉินเกิดขึ้น ผู้นำต้องรู้ถึงความผิดปกติหรือความแปรเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากปัญหาต่างๆ ต้องมีความตั้งใจในการแก้ไข ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จ

9. ผู้นำแบบเจรจาต่อรอง ผู้นำสมควรมีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรองต่างๆ เพื่อปกป้อง และแสวงหาผลประโยชน์ที่ถูกต้องและชอบธรรมให้แก่ผู้ตาม

จากที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปรูปแบบของภาวะผู้นำโดยนำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของภาวะผู้นำได้ คือ แบบของความรับผิดชอบหรือแบบของพฤติกรรมของผู้ที่เป็นผู้นำ โดยผู้นำอาจมีรูปแบบตามบทบาทและหน้าที่ได้หลายแบบด้วยกัน อาทิ เป็นผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง ผู้นำแบบการสร้างวิสัยทัศน์ ผู้นำแบบการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้นำแบบประมุขศิลป์ ผู้นำแบบ ประสานงาน ผู้นำแบบรับข่าวสาร ผู้นำแบบกระจายข่าว ผู้นำแบบแก้ไขปัญหา และผู้นำแบบเจรจาต่อรอง

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยการศึกษาจากเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือ เอกสารวิชาการ วารสาร งานวิจัย สารนิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง 2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) การศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้แนวคำถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key-informant) ที่อยู่ในขอบเขตการศึกษา คือรูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจากกลุ่มประชากรอย่างเฉพาะเจาะจงให้เป็นไปตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญครั้งนี้ ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น รวมจำนวน 20 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาทบทวนวรรณกรรมจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ มาสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

2. ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (Individual depth interview) เป็นการซักถามพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการถามเจาะลึกถึงคำตอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน การถามนอกจากจะให้อธิบายแล้ว จะต้องถามถึงเหตุผลด้วยการสัมภาษณ์แบบนี้ จะใช้ได้ดีกับการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล เจตคติ ความต้องการ ความเชื่อค่านิยม บุคลิกภาพในลักษณะต่างๆ นั้นถูกต้อง ครบถ้วนตรงประเด็นของการศึกษาครั้งนี้

3. เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบความเข้าใจและเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปใช้จริง โดยการทดสอบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยแนวคำถาม ดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศอายุตำแหน่ง ชันยศ อายุราชการระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานี ระดับการศึกษาและจำนวนผู้ใต้บังคับบัญชาในปกครอง

3.2 แนวคำถามเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น

3.3 คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ที่ให้ข้อมูล สามารถให้ข้อมูลตอบได้โดยอิสระในเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัย

ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ การวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 20 รายได้แก่ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่นที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสถานีตำรวจดีเด่นประจำปี 2557 ตามโครงการโรงพักเพื่อประชาชนของตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ลำดับที่ 1-20 ทั้งหมดเป็นเพศชาย 20 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 13 คน รองลงมามีอายุระหว่าง 40-50 ปี จำนวน 7 คน ทั้งหมดมีตำแหน่งผู้กำกับการและมียศพันตำรวจเอก มีอายุราชการส่วนมากระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 9 คน รองลงมา ระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 4 คน และ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน และระหว่าง 21-25 ปี จำนวน 3 คน ตามลำดับ ส่วนมากมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 8 คน รองลงมา ระหว่าง 3-4 ปี จำนวน 5 คน มากกว่า 6 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน และระหว่าง 1-2 ปี จำนวน 3 คน ตามลำดับ ระดับการศึกษา ส่วนมากสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 16 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน และมีจำนวนผู้ได้บังคับบัญชาในปกครองระดับผู้กำกับการหรือเทียบเท่า น้อยกว่า 1 คน จำนวน 15 คน รองลงมา ระหว่าง 1-2 คน จำนวน 4 คน และระหว่าง 5-6 คน จำนวน 1 คน ตามลำดับระดับรองผู้กำกับการหรือเทียบเท่ามากที่สุดอยู่ระหว่าง 3-4 คน จำนวน 15 คน รองลงมาอยู่ระหว่าง 5-6 คน จำนวน 4 คน และมากกว่า 6 คน จำนวน 1 คน ตามลำดับ ระดับสารวัตรหรือเทียบเท่ามากที่สุดอยู่ระหว่าง 1-5 คน จำนวน 15 คน รองลงมาอยู่ระหว่าง 6-10 คน จำนวน 4 คน และมากกว่า 15 คน จำนวน 1 คน ตามลำดับ ระดับรองสารวัตรหรือเทียบเท่ามากที่สุดอยู่ระหว่าง 20-50 คน จำนวน 14 คน รองลงมาอยู่ระหว่าง 51-80 คน จำนวน 4 คน อยู่ระหว่าง 81-110 คน จำนวน 1 คน และมากกว่า 110 คน จำนวน 1 คน ตามลำดับ ระดับชั้นประทวนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 30-60 คน จำนวน 10 คน ระหว่าง 61-90 คน จำนวน 7 คน มากกว่า 120 คน จำนวน 2 คน และระหว่าง 91-120 จำนวน 1 คน

ผลการวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น สรุปได้ ดังนี้ คือ

ผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องนำวิวัฒนาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสู่องค์กร มีวิสัยทัศน์ที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กร มีความคล่องตัวและทันต่อเหตุการณ์ มีการเรียนรู้และยอมรับการเปลี่ยนแปลงต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรโดยการฝึกอบรม พัฒนาองค์กรให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เน้นความสามัคคีเพื่อสร้างความร่วมมือในการทำงานพัฒนาระบบงานให้รองรับความต้องการของประชาชน นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยเป้าหมายอยู่ที่การให้บริการประชาชนให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารและความต้องการของประชาชน ต้องมีการวิเคราะห์ วางแผน และประเมินสถานการณ์นโยบายขององค์กรต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล วิธีปฏิบัติและนโยบายการทำงานต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ผู้นำแบบการสร้างวิสัยทัศน์ หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องสร้างความร่วมมือและความเข้าใจกับสมาชิกในองค์กรนำวิสัยทัศน์ของผู้บังคับบัญชามาเป็นกรอบหรือทิศทางในการทำงานรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนและความต้องการของสมาชิกโดยทำความเข้าใจร่วมกันและนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายต้องสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าประสงค์ของหน่วยให้ทุกคนรับทราบและเข้าใจตรงกันปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างสั่งการ อบรมและประชุมชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันกระตุ้นและแสวงหาความร่วมมือทุกวิถีทาง ควบคุม ดูแล และประเมินผลการปฏิบัติทำให้เกิดความเข้าใจและยอมรับพร้อมที่จะปฏิบัติตาม

ผู้นำแบบการสร้างแรงบันดาลใจ หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี กระตุ้น ปลุกจิตสำนึกหรือสร้างเจตคติที่ดีในเชิงบวก โดยการยกย่องและชมเชยผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ยุติธรรม โปร่งใส เสียสละ มีเมตตาและมีความรู้ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจที่จะทำดี อดทน อดกลั้น เสียสละเป็นแบบอย่างที่ดีโดยการปฏิบัติดีเยี่ยมได้รับความดีและความก้าวหน้าถูกต้อง ยุติธรรม เสมอภาคและใส่ใจในเรื่องต่างๆ สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีให้เกิดขึ้นภายในองค์กรมีความเมตตา กรุณาและยอมรับผิดในความผิดพลาด

ผู้นำแบบประมุขศิลป์ หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำ โดยต้องยอมรับผิดชอบต่อสิ่งที่สั่งเมื่อเกิดผิดพลาดจากการสั่งเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกเห็นคุณค่าและให้เกียรติผู้อื่นต้องสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงบทบาทอยู่ภายในกรอบและ

ระเบียบ มีบุคลากรดี นำเกรงขาม มีระบบการทำงานที่ดี เอาจริงเอาจัง ยึดหลัก ความโปร่งใส ไม่ทุจริต มีความยุติธรรม ปกครองด้วยคุณธรรม

ผู้นำแบบประสานงาน หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำ โดยต้องแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีมิตรสัมพันธ์ที่ร่วมกิจกรรม ร่วมมือทำงานในลักษณะเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน ต้องให้ใจและจริงใจที่จะให้บริการ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เป็นที่ประจักษ์ ต้องให้เกียรติและเคารพสิทธิบุคคลอื่น เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายเพิ่ม อาศัยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ในการสร้างเครือข่าย มีความรู้ความสามารถและมีจิตบริการ รับฟังข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมจากเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น สร้างความรู้สึกที่ดีๆ ให้กันและกัน มีทัศนคติที่ดีมีแนวคิดที่จะรักษาสัมพันธ์ภาพ เข้าร่วมกิจกรรมและให้เกียรติกับทุกคน ให้ความสำคัญกับเครือข่ายไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมด้วยความเต็มใจ

ผู้นำแบบรับข่าวสาร หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ด้วยการรับรู้ข้อมูลและข่าวสารใหม่ๆ ความรู้จากข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ คือหัวใจในการพัฒนาให้มีความสำคัญกับการค้นหาความรู้เพิ่มเติม ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยทำให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน สร้างความเข้าใจตรงกันว่าข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการพัฒนาต้องมีความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ปัจจุบันแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่สำคัญและทันสมัย ต้องรับรู้ รับฟังข้อมูลข่าวสารจากทุกภาคส่วน ความรู้ที่ได้ต้องใช้ได้กับองค์กร ต้องเข้าใจว่าข้อมูลข่าวสารคือพื้นฐานการตัดสินใจ

ผู้นำแบบกระจายข่าว หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องใช้หลักข่าวสารสำคัญและจำเป็นมีประโยชน์ควรเผยแพร่ต้องมีแผนการสื่อสารหรือกระจายข่าวอย่างเป็นระบบ ช่องทางการสื่อสารมีความสำคัญต่อการกระจายข่าวการประชุมชี้แจง แจ้งข่าวสารหรือนโยบายถือว่ายังจำเป็น ต้องรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ต้องมีทักษะและมีความจริงใจและเข้าใจในข่าวนั้น ควรยกย่องและ ชมเชยผู้กระทำดีให้ทราบทั่วกัน คิดดี ทำดีและหวังดีด้วยความจริงใจ เรื่องดีมีประโยชน์ต่อส่วนรวมควรเผยแพร่ให้ทราบทั่วกันต้องศึกษาและวิเคราะห์โดยอาศัยประสบการณ์ทั้งศาสตร์และศิลป์

ผู้นำแบบแก้ไขปัญหา หัวหน้าสถานีดำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องสนใจและใส่ใจที่จะแก้ไขปัญหาที่มีจิตสำนึกและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อหน่วยมีปฏิภาณ ไหวพริบ ติดตามใส่ใจและปราศจากเงื่อนไขขอคิดรับรู้รับฟังและรับทราบ

ความคิดเห็นของประชาชนเกาะติดตามข่าวสารและสถานการณ์ปัจจุบัน มุ่งมั่นและจริงจังที่จะแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ ปัญหาและประเด็นได้ถูกต้องและแม่นยำ ต้องรู้ถึงต้นเหตุของปัญหาเพื่อแก้ปัญหาให้ถูกจุด เข้าใจและใส่ใจในปัญหาที่เกิดและหาทางแก้ไขปัญหาด้วยความเต็มใจ ต้องเกาะติดปัญหาและลงมือแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

ผู้นำแบบเจรจาต่อรอง หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรต้องมีภาวะผู้นำโดยต้องกล้าคิด กล้าทำและกล้าตัดสินใจในทางที่เหมาะสมที่ควรศึกษาข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหา จริงใจที่จะแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นธรรมแสวงหาความร่วมมือหาข้อยุติแบบบูรณาการ เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นเน้นประโยชน์ส่วนรวมเสียสละเพื่อรักษาผลประโยชน์ให้กับส่วนรวม เอาใจใส่ ดูแล ความทุกข์สุขของสมาชิกในองค์กร ส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้สมาชิก ยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม แสวงหาและรักษาสิทธิอันชอบธรรม

สรุปและการอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งเน้นศึกษาตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ 9 รูปแบบ ได้แก่ ผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง ผู้นำแบบการสร้างวิสัยทัศน์ ผู้นำแบบการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้นำแบบประมุขศิลป์ ผู้นำแบบประสานงาน ผู้นำแบบรับข่าวสาร ผู้นำแบบกระจายข่าว ผู้นำแบบแก้ไขปัญหาและผู้นำแบบเจรจาต่อรอง ซึ่งผลการศึกษามีข้อค้นพบที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

ผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กร พัฒนาการองค์กรให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การให้บริการประชาชน ต้องมีการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจกับสมาชิกในองค์กร ต้องรับทราบและเข้าใจตรงกันในเรื่องวิสัยทัศน์ขององค์กร ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อดทน อดกลั้น เสียสละ ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ แสวงหาบทบาทอยู่ภายในกรอบและระเบียบ ต้องมีการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เข้าใจและเห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายเพิ่ม มีทัศนคติที่ดี มีแนวคิดที่จะรักษาสัมพันธ์ภาพ ต้องมีความรู้จากข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ในการพัฒนา โดยการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ

และทันสมัย ต้องยึดหลักข่าวสารที่สำคัญและมีประโยชน์จำเป็นต้องเผยแพร่ ต้องมีทักษะ มีความจริงใจและเข้าใจในข่าวนั้น ต้องมี จิตสำนึกและหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อหน่วย มุ่งมั่นและจริงใจที่จะแก้ไขปัญหา ต้องมีการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สถานการณ์และแก้ไขปัญหาโดยยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ การที่ผู้นำหรือผู้บริหารประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง หรือ เป็นโมเดลสำหรับผู้ตามหรือบุคลากร ผู้นำจะเป็นที่ยกย่องเคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อได้ร่วมงานกัน และเป็นกระบวนการที่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสร้างความพยายามของผู้ตามให้เกิดขึ้น จากความพยายามที่คาดหวังเป็นผลให้การปฏิบัติงานเกิดความคาดหวังโดยผู้แสดงบทบาททำให้ผู้ตามมีความรู้สึกไว้วางใจ ยินดีจงรักภักดี และนับถือทำให้ผู้ตามกลายเป็นผู้มีศักยภาพ เป็นนักพัฒนา เป็นผู้เสริมแรงได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้นำจะต้องยกกระดับความรู้สึกของผู้ตาม ให้ความสำคัญและคุณค่าของผลลัพธ์ที่ต้องการและวิธีการที่จะบรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการ ทำให้ผู้ตามไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน แต่อุทิศตนเพื่อองค์การโดยกระตุ้นระดับความต้องการของมาสโลว์ (ประเสริฐสมพงษ์ธรรม,2537)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่นได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. การพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจ ควรพิจารณาถึงภาวะผู้นำของบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก
2. ควรมีการพัฒนารูปแบบของการสร้างภาวะผู้นำให้เป็นนักบริหารและประสานงาน กล้าคิดกล้าทำและกล้าตัดสินใจ มีความรู้ ทักษะและศิลปะในการปกครอง มีความสามารถในการครองตน ครองคนและครองงาน มีความรู้ รู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักพัฒนา มีปฏิภาณ ไหวพริบ และบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรู้ และความสามารถให้บริการแก่ประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา ปรีดีดีลิก. 2529. **ทฤษฎีการบริหารองค์กร**. กรุงเทพฯ: ชนะการพิมพ์.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2530. **องค์การและการบริหาร**. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- ธร สุนทรายุทธ. 2551. **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2530. **การบริหารงานตำรวจ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
_____. 2550. **ผู้นำที่ดีไม่มีเสื่อม**. กรุงเทพมหานคร: อนิเมทกรุ๊ป.
- ประเสริฐ เกษรมาลา.พ.ต.อ.. 2524 . **ตำรวจและสังคม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุตรไพศาล
- ประชา พรหมนอก, พล.ต.ท. . 2530. **ตำรวจกับการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เนติกุลการพิมพ์.
- ปนัดดา ชำนาญสุข, ผศ.ดร. 2557. “**รากลึกแห่งความความล้มเหลวในงานตำรวจ**” [คมชัดลึกออนไลน์]. 24 ธันวาคม 2557 [สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2558] จาก:www.komchadluek.net/detail/20141224/198239.html
- วิจิตร วรุตบางูร. 2525. **ศิลปะศาสตร์นำรู้สำหรับผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สถานีตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น. 2558. **เอกสารบรรยายสรุปตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น**. (อัดสำเนา)
- สุภชัย เอะน้อย. 2550. **ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น**. รายงานศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น. น.1
- สุนทร โคตรบรรเทา. 2554. **ภาวะผู้นำในองค์การการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ปัญญามหาชน.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2546. **ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8 พิมพ์ครั้งที่ 4**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527. **หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: องค์กรศิลปกรรมการพิมพ์.

อุทัย หิรัญโต. 2524. **ประมุขศิลป์: ศิลปะการเป็นผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร:

โอเดียนสโตร์.

Brinkerhoff, David B. White, Lynn K. 1985. **Sociology**. New York : West.

Robbins, Stephen P. 1996. **Organizational Behavior**. (7th ed). New Jersey : Prentice Hall.

Stark, Rodney. 1992. **Sociology**. (4th ed). California : Wadsworth.